

Over de auteurs

Mr. A.M. (Sandra) van Beek

Sandra van Beek werkt bij de Centrale Raad van Beroep. Als senior gerechtsauditeur is zij werkzaam op het terrein van de sociale voorzieningen. Zij houdt zich voornamelijk bezig met de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015), de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg. Ook is zij actief als docent van de cursus Wmo 2015 bij SSR, het opleidingsinstituut voor de rechtspraak, en is zij auteur voor diverse bestuursrechtelijke online uitgaven.

Mr. dr. R. (Roland) Bertens

Roland Bertens is advocaat te Utrecht. Daarnaast is hij als universitair docent gezondheidsrecht verbonden aan het UMC Utrecht. Tevens is hij bestuurslid (penningmeester) van de Nederlandse Vereniging voor AI- en Robotrecht.

Mr. C.W.C.A. (Kees-Willem) Bruggeman

Kees-Willem Bruggeman is zelfstandig juridisch ondernemer (Brug Consult). Hij is annotator en/of redacteur van de tijdschriften AB, USZ, RSV en De Gemeentestem en medesamensteller van diverse boekenreeksen. Daarnaast is hij docent, voorzitter van een bezwaarschriftencommissie en rechter-plaatsvervanger in de rechtbank Gelderland.

Mr. drs. S. (Sebastiaan) Garvelink

Sebastiaan Garvelink studeerde rechten en filosofie in Leiden en Berlijn en is advocaat gezondheidszorg bij Van Benthem en Keulen in Utrecht. Hij adviseert en procedeert regelmatig over vragen op het gebied van toezicht en handhaving. Langdurige zorg is één van de zwaartepunten in zijn praktijk.

Mr. drs. J. (Jean-Luc) Hooglugt

Jean-Luc Hooglugt studeerde gezondheidsrecht en geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam. Hij is werkzaam geweest als juridisch medewerker bij Van Benthem & Keulen in Utrecht bij de vakgroep gezondheidszorg en sociaal domein. Hij is thans werkzaam als arts in een ziekenhuis. Gezondheidsrechtelijk gezien is hij onder meer nog actief als werkgroepdocent gezondheidsrecht voor geneeskundestudenten en schrijft hij frequent juridische publicaties en bijdragen.

Mr. dr. W.I. (Wouter) Koelewijn

Wouter Koelewijn is advocaat-partner te Utrecht en gespecialiseerd in het gezondheidsrecht. Na afronding van zijn rechtenstudie aan de Universiteit Leiden is Wouter aan deze universiteit gepromoveerd op een onderzoek naar toepassing van privacy enhancing technologies bij elektronische gegevensuitwisselingsprocessen.

Mr. M. (Mariëlle) Melssen-Kruijthof

Mariëlle is interim (juridisch) adviseur voor gemeenten en zorgaanbieders. Sinds de decentralisatie is zij actief in het sociaal domein en adviseert zij onder andere op het gebied van contracteren, contractmanagement en kwaliteit en rechtmatigheid. Daarnaast is Mariëlle sinds 2019 lid van de Geschillencommissie Sociaal Domein en verzorgt zij opleidingen en trainingen in het sociaal domein.

Mr. D. (Denise) Mooij

Denise adviseert overheden en zorgaanbieders in het sociaal domein bij het opstellen van verordeningen en beleid, contracteren en (het inrichten van processen voor) de aanpak van zorgfraude. Denise is nauw betrokken geweest bij meerdere spraakmakende fraudezaken. Vanuit deze ervaring adviseert zij gemeenten tevens op het gebied van toezicht en handhaving.

Mr. F. (Frank) Schulmer

Frank Schulmer is gerechtsauditeur bij de Centrale Raad van Beroep. Daarnaast is hij docent en auteur op het gebied van het sociaal zekerheidsrecht en het algemeen bestuursrecht.

Mr. dr. B. (Bastiaan Wallage)

Bastiaan Wallage is advocaat te Utrecht en is voornamelijk werkzaam binnen het sociaal (gemeentelijk) domein. Tevens is Bastiaan als universitair docent verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en is hij onderzoeker bij het Law Centre for Health and Life.

De bijdrages in dit boek zijn op persoonlijke titel.

Inhoudsopgave

Over de auteurs	V
1 Inleiding	1
2 Toezicht en Handhaving onder de Wet langdurige zorg	9
2.1 Inleiding: langdurige zorg en toezicht	9
2.2 Hoofdrospelers: wie houdt er toezicht op wie in de langdurige zorg?	10
2.3 Materiële controle in de Wlz	13
2.4 Fraude	15
2.5 Persoonsgebonden budget (Pgb-Wlz)	17
2.6 Maatregelen, terugvorderingsmogelijkheden	19
2.7 Conclusie	22
3 Materiële controle en fraudeonderzoek binnen de Zvw en het instrument van steekproef en extrapolatie	23
3.1 Inleiding	23
3.2 Materiële controle en fraudeonderzoek Zvw – wettelijk kader	23
3.3 Terugvorderen van onrechtmatige declaraties: Het instrument van steekproef en extrapolatie binnen de Zvw	27
3.4 Voorwaarden voor toepassen geëxtrapoleerde steekproef	29
3.5 Instrument van steekproef en extrapolatie binnen de Wlz en het sociaal domein	33
3.6 Conclusie	37
4 Toezicht en handhaving in het sociaal domein	39
4.1 Inleiding	39
4.2 Kwaliteit	40
4.2.1 Wat is kwaliteit?	40
4.2.2 Kwaliteitstoezicht: wie heeft welke wettelijke bevoegdheid?	42
4.2.2.1 Toezicht in de Wmo 2015	42
4.2.2.2 Toezicht op kwaliteit	43
4.2.2.3 Toezicht op kwaliteit in de Jeugdwet	43
4.2.3 Sturen op kwaliteit op grond van contracten	44
4.2.4 Kwaliteit in de verordening	46
4.2.4.1 Kwaliteit in de verordening met betrekking tot de Wmo	46
4.2.4.2 Kwaliteit in de verordening met betrekking tot de Jeugdwet	47

4.2.4.3	3D-verordening	48
4.2.4.4	Concrete en toetsbare omschrijving	49
4.2.4.5	Delegeren aan het college	50
4.2.4.6	Beleidsregels of nadere regels?	50
4.2.4.7	Essentialia	50
4.2.4.8	Afstemming eisen verordening en contract	50
4.2.5	Doorkruisingsleer	51
4.3	Rechtmatigheid	52
4.3.1	Toezicht op rechtmatigheid	52
4.3.1.1	Toezicht op rechtmatigheid in de Wmo	53
4.3.1.2	Bevoegdheden toezichthouder en bevoegdheden contractmanager	53
4.3.2	Toezicht op rechtmatigheid op grond van de Jeugdwet	54
4.3.3	Wie voert de controle op rechtmatigheid uit?	56
4.3.4	Fraudeonderzoek	57
4.4	Vormen van toezicht	57
4.4.1	Proactief en reactief toezicht	57
4.4.2	Fraudebestrijding	58
4.4.3	Toezicht bij calamiteiten	58
4.4.4	Openbaar maken onderzoeksrapporten	59
4.4.5	Delen van informatie	59
4.5	Het persoonsgebonden budget (pgb)	60
4.5.1	Intrekken beslissing	60
4.5.2	Terugvordering onder de Wmo 2015	61
4.5.2.1	Opzet	61
4.5.2.2	Terugvorderen bij derden	62
4.5.2.3	Beperkte mogelijkheden terugvorderen	62
4.5.2.4	Derdenbeding	63
4.5.3	Terugvordering op grond van de Jeugdwet	63
4.5.3.1	Geen wettelijke grondslag voor terugvordering	64
4.5.4	Terugvordering subsidie	64
4.5.5	Privaatrechtelijke mogelijkheden handhaving	64
4.5.5.1	Ontbinding (raam)overeenkomst en onverschuldigde betaling	64
4.5.5.2	Onrechtmatig handelen pgb-gelden	65
4.5.5.3	Bestuurder persoonlijk aansprakelijk stellen	66
4.6	Winsten in de zorg	66
4.6.1	Wibz	68
4.6.2	Wat kun je doen als gemeente?	69
4.7	Conclusie en advies	70

4.7.1	Verschillen en overeenkomsten	70
4.7.2	Advies	71
4.7.2.1	Aanbevelingen kwaliteit en rechtmatigheid	71
5	De Awb-toezichthouder en de Jeugdwet	73
5.1	Het verschil in juridisch kader tussen de Jeugdwet en Wmo 2015	74
5.2	Het beoordelen van cliëntendossiers	75
5.3	De Awb-toezichthouder	78
5.4	Het persoonsgebonden budget	80
5.5	Conclusie en aanbevelingen	83
6	Handhaving en toezicht in de Wmo 2015	85
6.1	Inleiding	85
6.2	Onderzoek	86
6.2.1	Aanleiding en wettelijke grondslag	86
6.2.2	Inlichtingen- en medewerkingsverplichting	87
6.2.3	De uitvoering van het onderzoek	89
6.2.3.1	Onderzoek door het college	89
6.2.3.2	Onderzoek door derden	90
6.2.3.3	Onderzoeksmiddelen	92
6.2.4	De inhoud van het onderzoek	96
6.3	Herzien en intrekken	99
6.3.1	Onjuiste of onvolledige gegevens	100
6.3.2	Niet langer aangewezen	101
6.3.3	Niet meer toereikend	101
6.3.4	Voldoet niet aan de voorwaarden	102
6.3.5	Niet gebruikt of voor een ander doel	103
6.3.6	Bevoegdheidsuitoefening	104
6.4	(Terug)vorderen	106
6.4.1	Artikel 2.4.1 Wmo 2015	106
6.4.2	Aanvullende terugvorderingsgronden in verordening of beleid	108
6.4.3	Overige bestuursrechtelijke terugvorderingsmogelijkheden	109
6.4.4	Derdenbeding	110
6.4.5	Privaatrechtelijke terugvorderingsmogelijkheden	110
6.4.6	Regres	112
6.5	Korte samenvatting	113

7 Toezicht en handhaving binnen het kader van de Algemene wet bestuursrecht	115
7.1 De Awb als algemeen kader voor toezicht en handhaving in de zorg	116
7.2 De Awb op hoofdlijnen beschouwd: toezicht, handhaving en sancties	117
7.3 De Awb nader beschouwd: bevoegdheden toezichthouders	119
7.4 Beperkingen aan Awb-bevoegdheden	121
7.5 Bestuurlijke sancties: herstelsancties en de bestuurlijke boete	123
7.6 Herstelsancties: de last onder bestuursdwang en de last onder dwangsom	124
7.7 De punitieve sanctie: de bestuurlijke boete	126
7.8 Toezichthouders in de zorg: IGJ en kwaliteit van zorg	127
7.9 Toezichthouders in de zorg: de NZa en markttoezicht	129
7.10 Conclusie	132
8 Conclusie	133
Literatuurlijst	151
Jurisprudentielijst	155
Trefwoordenregister	161